

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i Socialt arbete

240 högskolepoäng

(Dnr HIG-UTB 2015/116)

Gäller fr.o.m. 2015-06-09

Ansvarig: professor Sam Larsson

Beredd av Forskarutbildningsnämnden 2015-05-20

Fastställd av Utbildnings- och forskningsnämnden 2015-06-09

Innehåll

Om allmän studieplan	3
Behörighet till utbildningen.....	3
Grundläggande behörighet	3
Särskild behörighet.....	4
Övriga föreskrifter för antagning och behörighet till utbildningen.....	4
Antagning och urval bland sökande till forskarutbildningen	4
Mål för utbildning på forskarnivå.....	5
Doktorsexamen	5
Licentiatexamen	6
Särskilda mål och krav	7
Utbildningens innehåll och uppläggning	7
Forsknings- och avhandlingsarbete samt särskilda moment	7
Kurs- och teoridel	7
Handledning och individuell studieplan	9
Prov och examensformer	9
Inledande vetenskapligt PM-seminarium	10
Halvtidsseminarium.....	10
Slutseminarium	10
Disputation	10
Licentiatseminarium.....	11
Doktorsavhandlingen	11
Sammanläggningsavhandling.....	11
Krav på delarbeten för doktorsavhandling.....	11
Licentiatavhandlingen och krav på delarbeten för licentiatavhandling.....	12
Monografi.....	12

Om allmän studieplan

För varje ämne där utbildning på forskarnivå anordnas ska det finnas en allmän studieplan som anger utbildningens innehåll, krav på särskild behörighet samt övriga föreskrifter. (HF 6:26)

Antagningsordningen för Högskolan i Gävle (Dnr 2011/511) fastställer att en allmän studieplan skall fastställas för varje ämne i forskarutbildningen och att den skall beskriva:

- Urval bland de sökande samt bedömningsgrunder i samband med prövning av sökandes förmåga att tillgodogöra sig utbildningen
- Utbildningens uppläggning
- Möjligheten att avsluta utbildningen med licentiatexamen
- Proportionen mellan kurser och avhandling

Behörighet till utbildningen

Högskoleförordningen 7 kap om behörighet till utbildning på forskarnivå.

34 § Till utbildning på forskarnivå får endast så många doktorander antas som kan erbjudas handledning och godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering enligt 36 §. För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att den sökande

1. har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som högskolan kan ha föreskrivit, och
2. bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.

36 § Högskolan får till utbildning på forskarnivå anta bara sökande som anställs som doktorand eller som beviljas utbildningsbidrag för doktorander. Högskolan får dock anta en sökande som har någon annan form av studiefinansiering, om högskolan bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att den sökande kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år när det gäller licentiatexamen eller konstnärlig licentiatexamen och åtta år när det gäller doktorsexamen eller konstnärlig doktorsexamen.

Grundläggande behörighet

Högskoleförordningen 7 kap om grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå.

39 § Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har:

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Högskolan får för enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl.

Högskolans forskarutbildningsnämnd (FUN) behöver ett tydligt bedömningsunderlag för att avgöra sökandens grundläggande behörighet till forskarutbildningen. Till ansökan om utbildningsplats på forskarnivå i ämnet Socialt arbete vid Högskolan i Gävle skall bifogas formella handlingar som styrker

sökandens grundläggande behörighet. Endast den som är behörig till utbildning på forskarnivå beaktas i antagningsprocessen.

Särskild behörighet

Högskoleförordningen 7 kap om särskild behörighet till utbildning på forskarnivå.

40 § De krav på särskild behörighet som ställs ska vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse:

1. kunskaper från högskoleutbildning eller motsvarande utbildning,
2. särskild yrkeserfarenhet, och
3. nödvändiga språkkunskaper eller andra villkor som betingats av utbildningen.

- För utbildning på forskarnivå i ämnet socialt arbete vid Högskolan i Gävle föreligger inga särskilda behörighetskrav.

Övriga föreskrifter för antagning och behörighet till utbildningen

- Övriga föreskrifter för utbildning på forskarnivå i ämnet socialt arbete vid Högskolan i Gävle föreligger ej.

Antagning och urval bland sökande till forskarutbildningen

Samtliga doktorandtjänster inom socialt arbete ska lysas ut i öppen konkurrens. En antagningsansökan ska skickas in till Forskarutbildningsnämnden, FUN, enligt riktlinjerna i näst följande avsnitt. De ansökningar som kommer in till en doktorandtjänst kommer i första hand att granskas av en bedömningskommitté, i vanliga fall med tre ledamöter varav minst två är behöriga som professor och en som docent och tillkommer sedan en som är externt sakkunnig inom de forskningsfrågor som utlysningen gäller. Kommittén tillsätts av akademichefen efter samråd med akademins forskarråd och med forskningsledaren för den avdelning som närmast berörs av utlysningen. Bedömningskommittén avger ett utlåtande om varje sökande och föreslår en rangordning.

Enligt förslag från forskarrådet kallas ett lämpligt antal behöriga sökande in till personlig intervju. Vid intervjun närvarar i första hand akademichef samt forskningsledare och avdelningschef för den berörda avdelningen avseende aktuell doktorandtjänst. Mot bakgrund av intervju och med beaktande av de kriterier för urval som framgår nedan beslutar akademichefen i samråd med forskarrådet vilken/vilka sökanden som erbjuds doktorandtjänst. Urvalsproceduren grundar sig på följande kriterier för bedömning av de sökande:

- formell behörighet för att antas till forskarutbildning
- relevans och omfattning av utbildningsbakgrund
- ansökans och den tilltänkta forskningsplanens kvalitet
- kvalitén av till ansökan bifogade handlingar, exempelvis examensarbeten och övriga vetenskapliga arbeten
- erfarenhet av forskningsrelaterat arbete
- kompetens och inriktning i relation till den specifika doktorandtjänsten
- förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildning mot bakgrund av inlämnade handlingar och intervju
- förmåga att bidra till aktuell vetenskaplig forskningsmiljö där forskarutbildningen ska äga rum
- omdöme från referenser

FUN fattar beslut om antagning baserat på nämndens samlade bedömning av ansökan om antagning samt vad som i övrigt framkommit av information från den akademi där studenten ska vara verksam. Doktorander får endast antas om finansieringen är säkrad för hela utbildningstiden. För doktorsexamen innebär det fyra års studier (48 månader) vid 100 % studietakt, eller som ofta är fallet, fem års studier vid 80 % studietakt. Studierna får dock högst pågå under åtta år (i snitt 50 % studietakt). För licentiatexamen gäller halverade tider (2 år på heltid, maximalt 4 år på halvtid). Eftersom Högskolan i Gävle prioriterar god kvalitet med hög genomströmning rekommenderas att i första hand anta doktorander som avser att bedriva sina studier med 80-100% studietakt. I ansökan om antagning ska ingå en beskrivning av det förslagna forskningsprojektet, de kurser som ska ingå i forskarutbildningen, tilltänkta handledare, examinator, finansieringsplan, samt eventuella ytterligare uppgifter om hur den forskarstuderande skall uppnå utbildningsmålen.

Huvudhandledaren måste vara anställd vid Högskolan och som lägst inneha docentkompetens. Av de biträdande handledarna måste minst en vara anställd vid Högskolan, och samtliga måste vara disputerade eller ha motsvarande kompetens. Underlaget för ansökan om antagning sammanställs i form av en individuell studieplan, för vilken det finns en mall att tillgå. Den individuella studieplanen skickas av den studerande till Forskarutbildningsnämnden, FUN, efter att först ha granskats och godkänts av Akademiens forskarråd eller av särskilt utsett doktorandantagningsseminarium under ledning av aktuell forskningsledare. Antagning av doktorander görs formellt sett av FUN mot bakgrund av ansökan enligt följande bedömningsgrunder:

- forskningsprojektets kvalitet och genomförbarhet
- forskningsprojektets innehåll med avseende på omfattning och relevans sett till lärandemål och övriga krav i den allmänna studieplanen
- forskningsprojektets relevans i förhållande dels till profilen Hälsöfrämjande arbetsliv och dels till akademiens verksamhet inom ämnet Socialt arbete
- rimligheten i tidsplaneringen för att genomföra utbildningen
- möjligheterna för den sökande att tillgodogöra sig utbildning på forskarnivå i ett internationellt perspektiv
- föreslagna huvudhandledares möjligheter att bistå med god och professionell handledning,
- föreslagna biträdande handledares möjligheter att bidra med relevant kompletterande expertis
- finansieringsplanens rimlighet och täckning
- det sammantagna intrycket av den sökandes prognos för att kunna tillgodogöra sig utbildningen med tillfredsställande resultat, inom stipulerad tid.

Mål för utbildning på forskarnivå

De övergripande målen för utbildningar som leder till doktorsexamen eller licentiatexamen fastställs i Högskoleförordningens bilaga 2, examensordning. Dessa mål gäller även för utbildning på forskarnivå i ämnet socialt arbete. Följande föreskrifter är hämtade ur förordningstexten.

Doktorsexamen

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå.

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen inom ämnet
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande
- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används
- ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.

För doktorexamen med en viss inriktning ska också de preciserade kraven gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Licentiatexamen

Licentiatexamen uppnås antingen efter att doktoranden/licentiaten fullgjort en utbildning om minst 120 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå, eller efter att doktoranden/licentiaten fullgjort en del om minst 120 högskolepoäng av en utbildning som skall avslutas med doktorexamen, om högskolan beslutar att en sådan licentiatexamen kan ges vid högskolan.

För licentiatexamen skall doktoranden/licentiaten:

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet
- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet
- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling
- ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd.

För licentiatexamen med en viss inriktning ska också de preciserade kraven gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Särskilda mål och krav

För utbildning på forskarnivå i ämnet socialt arbete vid Högskolan i Gävle finns inga särskilda mål och krav.

Utbildningens innehåll och uppläggning

Utbildning på forskarnivå i ämnet *socialt arbete* baseras till största delen på doktorandens individuella *forskningsprojekt, avhandlingsarbetet*, samt särskilda moment i anslutning till forskningsprojektet. Utöver detta tillkommer *kursdelen*, ett kunskapskrav som omfattar ett antal obligatoriska kurser, valbara kurser, litteratur eller annan kunskapsinhämtning som i samråd med huvudhandledaren fastställs i den *individuella studieplanen*. För doktorsexamen (i socialt arbete) krävs sammanlagt 240 högskolepoäng omfattande ett avhandlingsarbete om 165 högskolepoäng och en kursdel om 75 högskolepoäng. För licentiatexamen krävs sammanlagt 120 högskolepoäng omfattande ett avhandlingsarbete om 75 högskolepoäng och en kursdel om 45 högskolepoäng.

Forsknings- och avhandlingsarbete samt särskilda moment

Forskningsarbetet inriktas mot en särskild frågeställning eller frågeställningar inom ett sammanhållet tema. Doktoranden ska med sitt forskningsarbete söka svar på sina frågeställningar genom att välja relevanta vetenskapliga metoder. Forskningsarbetet skall utföras i en forskningsmiljö vid Högskolan som möjliggör kontakter och samarbeten med andra forskare och doktorander, gärna inom andra organisationer och gärna utomlands i en internationell forskningsmiljö.

Forskningsresultaten rapporteras fortlöpande muntligen och skriftligen. Företrädevis sker den skriftliga rapporteringen genom att författa vetenskapliga artiklar som publiceras i välrenommerade tidskrifter. Dessa publikationer utgör stommen i doktorsavhandlingen eller licentiatavhandlingen. Det är även viktigt att doktoranden presenterar sin forskning vid erkända nationella och internationella konferenser, liksom inför relevanta målgrupper utanför vetenskapssamhället.

Muntlig rapportering av forskningens resultat sker fortlöpande till handledarna och doktoranden förväntas även diskutera sin och andras forskning vid interna seminarier för forskare och doktorander.

Särskilda moment

Följande till utbildningsmålen relaterade moment som inte examineras i kurs- och teoridelen skall fortlöpande planeras och redovisas i den individuella studieplanen:

- Deltagande och presentationer vid internationella konferenser
- Deltagande och presentationer vid seminarier samt i populärvetenskapliga sammanhang
- Medverkan i undervisning på grund- och avancerad nivå i för ämnet relevanta frågor
- Kontakter och samarbeten med andra forskare

Kurs- och teoridel

Utbildning på forskarnivå i ämnet *socialt arbete* omfattar förutom avhandlingsarbetet en kurs- och teoridel. För doktorsexamen motsvarar denna del ett kunskapskrav om 75 högskolepoäng, varav minst 45 högskolepoäng utgörs av en obligatorisk kursdel (se nedan). Denna obligatoriska del bör inhämtas före halvtidskontroll om inte annat har bestämts i den individuella studieplanen.

För licentiatexamen motsvarar kurs- och teoridelen ett kunskapskrav om 45 högskolepoäng, varav 45 högskolepoäng utgörs av en obligatorisk kursdel.

För kurser utöver den obligatoriska delen ansvarar huvudhandledaren för att avgöra vilka specialinriktade kurser inom avhandlingsområdet som kan ingå i forskarutbildningen. Den allmänna regeln är att kunskaperna ska inhämtas från kurser på avancerad nivå eller forskarnivå. Doktoranden och huvudhandledaren avtalar om val av kurser för det närmaste året i den individuella studieplanen.

Kurserna om **75 högskolepoäng** indelas i följande kategorier:

Obligatoriska kurser (45 högskolepoäng):

- Socialvetenskaplig teoribildning, omfattande 15 högskolepoäng
- Socialt arbete, hälsa, arbetsliv och välbefinnande omfattande 7.5 högskolepoäng
- Vetenskapsteori, omfattande 7.5 högskolepoäng
- Kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder omfattande 15 högskolepoäng

Specialinriktade kurser inom avhandlingsområdet (30 högskolepoäng)

- De specialinriktade kurserna kan utformas som individuellt anpassade läskurser eller bestå av andra kurser med inriktning mot avhandlingsarbetet.

Kurser som anordnas av annan universitetsinstitution eller annat lärosäte kan tillgodoräknas efter godkännande av huvudhandledaren. I samband med varje kurs anordnas individuella prov eller examinationsuppgifter, som kan ske under kursens gång eller efter dess slut. Resultaten bedöms med betygen godkänd respektive icke-godkänd och kurserna ska vara på minst avancerad nivå. Prov eller examinationsuppgifter bör lämpligen ha former av uppsatser eller annan skriftlig uppgift som kräver ett självständigt arbete. Om den studerande underkänts vid ordinarie provtillfälle, erbjuds ett ytterligare provtillfälle i nära anslutning till detta. För licentiatexamen i socialt arbete krävs kurser omfattande 45 högskolepoäng varav 45 högskolepoäng är obligatoriska kurser enligt ovan som för doktorsexamen.

Forskarutbildning i socialt arbete och anknytningen till Hälsofrämjande arbetsliv

Forskarutbildningen i socialt arbete omfattar centrala teoretiska perspektiv och forskningsmetoder specifika för socialt arbete inklusive hur ämnet socialt arbete an knyter till området Hälsofrämjande arbetsliv. Centrala områden för socialt arbete exempelvis barn-ungdomar och äldre, social ojämlikhet, förtryckande sociala relationer, individuell, institutionell och strukturell diskriminering, fattigdom, arbetslöshet, missbruk, kriminalitet, marginalisering, isolering och utanförskap inklusive social ojämlikhet kopplat till klass, kön, etnicitet och ålder diskuteras både på grundforsknings- och tillämpad nivå och vad detta kan ha för betydelse i relation till området Hälsofrämjande arbetsliv. En viktig del av det sociala arbetets områden i relation till Hälsofrämjande arbetsliv rör exempelvis teman som inkludering-exkludering i arbetslivet mot bakgrund av individers olika uppväxtbakgrunder, klass, skillnader mellan yngre och äldre, mellan de som är etablerade på arbetsmarknaden och de som står utanför, mellan friska och sjuka inklusive personer som har/inte har psykiska, psykosociala eller missbruksproblem, mellan stad och land samt mellan infödda och utlandsfödda svenskar samt andra etnicitetsdimensioner. Forskarutbildningen inom socialt arbete har dels en fokusering på ämnets specifika områden och dels en inriktning mot Hälsofrämjande arbetsliv. Dessa fokuseringar utgör styrande faktorer för utformningen av avhandlingar som presenteras inom ramen för en doktorsexamen i socialt arbete vid Högskolan i Gävle.

Handledning och individuell studieplan

Högskoleförordningen 6 kap om handledare och individuell studieplan

28 § För varje doktorand ska det utses minst två handledare. En av dem ska utses till huvudhandledare. Doktoranden har rätt till handledning under utbildningen så länge inte rektor med stöd av 30 § beslutar något annat. En doktorand som begär det ska få byta handledare.

29 § För varje doktorand ska det upprättas en individuell studieplan. Planen ska innehålla högskolans och doktorandens åtaganden och en tidsplan för doktorandens utbildning. Planen ska beslutas efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare.

Den individuella studieplanen ska regelbundet följas upp och efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare ändras av högskolan i den utsträckning som behövs.

Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, ledighet för tjänstgöring inom totalförsvaret eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet.

Handledarna agerar som vetenskapliga vägledare för doktoranden och har även vissa formella administrativa uppgifter i samband med doktorandens forskarutbildning. En viktig uppgift är att värdera och diskutera progressionen i forskningsprojektet och doktorandens lärande, samt att informera om doktorandens utvecklingsmöjligheter.

Innehållet i forskarutbildningen är individuellt inom ramen för den allmänna studieplanen. Var och en som antas till forskarutbildning ska tillsammans med sin huvudhandledare upprätta en individuell studieplan. Denna skall årligen revideras i samförstånd mellan handledare och doktoranden och den reviderade planen ska godkännas av FUN.

Den individuella studieplanen är en bindande överenskommelse mellan doktoranden, huvudhandledaren och arbetsgivaren. Allvarliga avvikelser från den individuella studieplanen bör undersökas skyndsamt. I särskilt bekymmersamma fall kan rektor besluta om att dra in resurser, se HF 6:30 samt HF 6:31.

Prov och examensformer

Högskoleförordningen 6 kap, om betyg på prov samt disputation

32 § Prov som ingår i utbildning på forskarnivå ska bedömas enligt det betygssystem som högskolan föreskriver. Betyget ska bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator).

Disputation och betyg på doktorsavhandlingen

33 § Av examensbeskrivningen för doktorsexamen och konstnärlig doktorsexamen framgår att det för dessa examina krävs bland annat en godkänd doktorsavhandling. Doktorsavhandlingen ska ha försvarats muntligen vid en offentlig disputation. Vid disputationen ska det finnas en opponent.

34 § Vid betygssättning av doktorsavhandlingen ska minst en person delta som inte är verksam vid den högskola där doktoranden examineras.

35 § Högskolan får meddela föreskrifter om det betygssystem som ska användas och om disputationen och betygssättningen i övrigt.

Inledande vetenskapligt PM-seminarium

Doktoranden ska efter antagning till forskarutbildning skyndsamt eller senast inom ett halvår efter antagningen presentera sin forskningsplan på ett kollegialt avhandlingsseminarium där projektets syfte, frågeställningar, metod, tidigare forskning och val av teoretiska analysperspektiv och tidsplan för eventuella olika delstudier ingående bör diskuteras.

Halvtidsseminarium

En viktig avstämningsspunkt under utbildningen är halvtidsseminariet. Då halva utbildningstiden har uppnåtts skall doktoranden presentera och försvara sitt arbete vid ett kollegialt seminarium (alternativt licentiatseminarium om så avtalats). Examinator vid licentiatseminarium respektive ordföranden vid halvtidsseminarium utses av akademichefen i samråd med huvudhandledaren. Halvtidsseminariet skall planeras in i den individuella studieplanen.

Slutseminarium

Inför planerad disputation ska doktoranden ha ett s.k. slutseminarium. På slutseminariet ska en extern granskare gå igenom det tänkta avhandlingsmanuset och kollegiets forskare ska ges möjligheter att ge sina synpunkter på det tänkta avhandlingsmanuset. Forskningsledaren, ämnesansvarig och ämnets professorer har en skyldighet att muntligen eller skriftligen yttra sig om det aktuella avhandlingsmanusets vetenskapliga kvalitet och rekommendera eventuella tillägg eller omarbetningar inför en disputation.

Disputation

Den framlagda avhandlingen ska tillsammans med utbildningens kursdel motsvara fyra års heltidsstudier. När avhandlingsarbetet och kurskraven är avklarade skall doktorsavhandlingen försvaras muntligt vid en offentlig disputation. Språket är antingen svenska eller engelska. Disputationen ska offentliggöras *senast tre veckor* innan den äger rum. Detta sker genom så kallad (elektronisk) spikning. Information om spikning tillhandahålls av högskolans bibliotek. Ordföranden för disputationen är senior forskare anställd vid Högskolan och utses av akademichefen. Ordförande öppnar disputationsakten genom att presentera de inblandade personerna, fördelar sedan ordet mellan parterna under akten och avslutar slutligen disputationen. Vid disputationen ska en opponent anförda den vetenskapliga debatten kring avhandlingen. Opponenten skall vara en inom forskningsområdet väl insatt forskare med lägst docentkompetens eller motsvarande dokumenterad sakkunskap.

Betygsnämnden består av tre eller fem forskare med lägst docentkompetens eller motsvarande som utses särskilt för att granska varje enskild avhandling. I betygsnämnden bör ingå både kvinnor och män. Möjliga jävssituationer i relation till handledare eller doktorand ska undvikas. Högst en ledamot får komma från det egna lärosätet (två om betygsnämnden innehåller fem ledamöter). En reservledamot till betygsnämnd ska utses.

Efter disputationsakten sammanträder betygsnämnden. Inledningsvis utser betygsnämnden en ordförande, som därefter leder mötet. Huvudhandledare och opponent har tillträdes- och yttranderätt under betygsnämndens överläggningar, men deltar inte i beslutet huruvida avhandlingen ska godkännas eller inte. Betygsnämndens bedömning baseras på innehållet i avhandlingen samt respondentens sätt att försvara sin avhandling. Den sammantagna bedömningen resulterar i att avhandlingen antingen godkänns eller underkänns genom majoritetsbeslut. Enskild ledamot i betygsnämnden kan i betygsprotokollet reservera sig mot beslutet, men det ska inte synas i

examensbeviset. Betygsprotokollet undertecknas av ordföranden i betygsnämnden samt av huvudhandledaren.

Förslag till datum för disputationen, samt opponent och ledamöter i betygsnämnden tas fram av huvudhandledaren i samråd med doktoranden. Efter att tilltänkta kandidater har tillfrågats och accepterat uppdraget skall doktoranden, med förankring hos huvudhandledaren, lämna förslaget till FUN, dock *senast tre månader* innan föreslaget datum för disputation. Till förslaget ska även den preliminära avhandlingstexten inklusive avhandlingens eventuella delarbeten bifogas samt en redovisning av doktorandens självständiga bidrag till vart och ett av dessa delarbeten. FUN fattar formellt beslut om opponent, betygsnämndens sammansättning, samt datum för disputation.

Licentiatseminarium

Den framlagda licentiatavhandlingen tillsammans med utbildningens kursdel skall motsvara två års heltidsstudier. När alla kurspoäng är avklarade och avhandlingen är klar skall avhandlingen försvaras vid ett offentligt seminarium med en inbjuden opponent från ett annat lärosäte. Opponenten skall vara disputerad och kompetent inom forskningsämnet. Examinator utses av akademichef i samråd med huvudhandledaren. Akademichefen beslutar även om tid och plats för det offentliga seminariet. Bedömning av innehållet i avhandlingen samt försvaret leder till betyget godkänt eller underkänt.

Doktorsavhandlingen

För doktorexamen i socialt arbete skall doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling om **165 högskolepoäng** godkänd. Doktorsavhandlingen kan utformas som ett enhetligt sammanhängande verk (monografi) eller som en sammanläggning av vetenskapliga rapporter eller artiklar som doktoranden författat (sammanläggningsavhandling - se under särskilda rubriker nedan). Avhandlingen skall tryckas i en upplaga om lägst 100 exemplar som bekostas av Högskolan. Doktoranden väljer lämpligt tryckeri efter samråd med huvudhandledare och akademichef och sköter själv kommunikationen med tryckeriet. Senast *en månad* före disputation skall avhandlingens slutgiltiga text finnas tillhanda för var och en i betygsnämnden samt för opponenten. Den fulla upplagan av den tryckta avhandlingen skall finnas tillhanda i samband med att disputationen offentliggörs.

Sammanläggningsavhandling

En sammanläggningsavhandling bygger på ett antal vetenskapliga delarbeten, vilka omges av en ramberättelse ("kappa") som ger en sammanhängande helhetsbeskrivning av forskningsområdet och forskningsarbetet genom att sätta delarbetena i ett relevant sammanhang och i förhållande till varandra.

Krav på delarbeten för doktorsavhandling

Sammanläggningsavhandlingen består i normalfallet av minst 4 vetenskapliga originalarbeten (tidskriftsartiklar eller manus som avser att bli tidskriftsartiklar). En rimlig andel, normalt hälften, ska vara accepterade för publicering i väl ansedda referee-granskade tidskrifter med internationell spridning, och övriga delarbeten skall hålla sådan kvalitet att de kan accepteras för publicering i referee-granskade tidskrifter. Doktoranden ska som regel vara förste författare på *minst tre* av de delarbeten som ingår i avhandlingen.

Licentiatavhandlingen och krav på delarbeten för licentiatavhandling

För examen på licentiatnivå i socialt arbete skall licentiaten ha fått en licentiatavhandling om **75 högskolepoäng** godkänd. Sammanläggningsavhandlingen består av minst 2 originalarbeten, men det är inte ovanligt att en sammanläggningsavhandling innehåller fler delarbeten. Antalet beror på arbetenas kvalitet, omfattning samt licentiats egen arbetsinsats i de olika delarbetena. Minst ett arbete ska vara accepterat för publicering i en väl ansedd referee-granskad tidskrift med internationell spridning och övriga delarbeten skall bedömas hålla minst sådan kvalitet att de kan accepteras för publicering i referee-granskade tidskrifter. Licentiaten ska vara förste författare på *minst två* av delarbetena.

Monografi

Både för doktors- och licentiatnivå gäller att avhandlingen även kan framställas som en monografi. Detta innebär att forskningen är presenterad i en enda sammanhållen volym, utan separata vetenskapliga delarbeten. En monografi kan vara lämpligt om forskningsresultaten är av sådan art, omfattning och relevans att dessa skulle vara lämpliga att använda till exempel som en lärobok eller att det finns andra vetenskapliga skäl till en mer omfattande sammanhållen text. För en monografiavhandling kan gälla att doktoranden har publicerat delarbeten i samma omfattning och med samma krav som för en sammanläggningsavhandling och att avhandlingen bygger på och refererar till dessa arbeten. En monografiavhandling kan också skrivas som ett enhetligt arbete utan ingående delarbeten. Dock skall monografiavhandlingen kunna möta liknande kvalitetskrav som ställs på den typ av sammanläggningsavhandling, som beskrivits ovan.